

Årsmelding for Naturvernforbundet i Rogaland 2020

Naturvernforbundet
i Rogaland

Sammendrag - nøkkeltall 2020 (2019)

Omsetning NiR 2020: 3 700 000 (3 543 000)
Driftsresultat NiR 2020: 200 000 (200 000)
Totalt antall besøkende Mostun 2020: 6346 (10 024)
Totalt antall underviste elever Mostun 2020: 972 (1501)
Åpningsdager Mostun kafé og utstilling 2020: 129 (103)
Totalt antall arrangementer Mostun 2020: 53 (110)
Antall ansatte og årsverk i 2020: Fem fast ansatte, årsverk totalt ca 4,2

Politiske saker

Vårt arbeid med politiske saker foregår i hovedsak på tre nivåer:

- 1) Høringsuttalelser til enkeltsaker og planer. I egen regi og i samarbeid med andre.
- 2) Ytringer til media, leserinnlegg og kronikker.
- 3) Formidling via sosiale medier, Ryggjavern og gjennom skriftlig og muntlig kontakt med enkeltpersoner og grupper.

Effekten av vårt samlede politiske arbeid kan lettest måles gjennom konkrete enkeltsaker der vi har engasjert oss direkte eller i samarbeid med andre. I 2020 har vi jobbet med følgende saker:

Fire-felt motorvei E39

Naturvernforbundet har sagt nei til ny fire-felts motorvei (E39) mellom Ålgård og Lyngdal i Agder. Vi mener eksisterende E39 kan utbedres der det er behov for bedre framkommelighet, økt sikkerhet (midtdelere) og sikrere krysningspunkt. Sekundært har vi i likhet med fylkeskommunen, vegvesenet og andre lokale høringspartnere gått inn for det mest skånsomme traséalternativet, R1.

Kartleggingen av store mineralforekomster i Helleland-området gjorde at vegvesenet snudde og nå anbefaler alternativ R2. Det medfører økt tap av matjord og større naturinngrep. Samferdselsdepartementet har sluttet seg til dette alternativet.

Heller ikke når det gjelder E39 på strekningen Hove i Sandnes til Ålgård har Naturvernforbundet vunnet fram så langt. Strekningen skal bygges som fire-felts motorvei mener regjeringen, og vegvesenet har i tillegg anbefalt kort tunnel for strekningen Bråstein-Figgjo. Det vil blant annet medføre store tap av matjord.

Foreløpig er ingen spade satt i jorda og det gir et ørlite håp. Regjeringen skal legge fram en ny Nasjonal transportplan (NTP) til våren og da blir det klart om motorveimanien vedvarer.

Omkjøringsveg utgått på dato

Ideen om en omkjøringsveg ved Åkra på Karmøy oppsto på 1970-tallet og flertallet i kommunestyret med ordfører Jarle Nilsen (Ap), insisterer på at den må bygges. Naturvernforbundet, Sabima og en lokal aksjonsgruppe mener vegprosjektet må parkeres fordi naturinngrepene er for store og fordi de trafikale problemene i Åkra sentrum kan løses på bedre og billigere måter. Vegprosjektet er utgått på dato fordi det ikke forholder seg til en pågående krise for natur og klima.

22. januar 2020 kom representanter fra fire departementer og to direktorater på befaring til Karmøy. Bakgrunnen var at Fylkesmannen har fremmet innsigelse mot store deler av planen, mens Sabima med flere har fremmet klage. I løpet av året har Miljødirektoratet kommet med en kritisk uttalelse til omkjøringsvegen. Direktoratet stiller de samme kravene til omfattende (og kostbare) endringer og avbøtende tiltak som fylkesmannen har krevd.

Foto: Det har gått over ett år siden departementer og direktorater var på befaring på Karmøy.
Foto: Erik Thoring

Samtidig har Haugalandspakken og fylkeskommunen gjort det klart at omkjøringsvegen mangler finansiering. Bompengene strekker ikke til og fylkeskommunen prioriterer ikke knappe midler til Karmøy-vegen. Imens venter alle på en endelig avgjørelse fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Klagebehandlingen i KMD har feiret 1-års jubileum og i mellomtiden fortsetter Karmøyordføreren å bære ny ved til et utdøende bål.

Bruk av rensefisk i oppdrett

Fylkeslaget har satt den kontroversielle bruken av villfanget leppefisk (rensefisk) i oppdrettsanlegg på dagsorden i 2020. Det omfattende fisket har store negative konsekvenser for marine økosystemer i tillegg til at det er dyreetisk tvilsomt. Rådet for dyreetikk har uttalt seg i samme retning, men foreløpig er det gjennomført nye regler for å begrense dette fisket.

Vi har frarådd søknader fra Eidesvik Laks om 33 prosent økt biomasse i tre oppdrettsanlegg i Ryfylke. Selskapet har siden trukket to av søknaden. Fylkeslaget og lokallaget i Strand har krevd at nytt oppdrettsanlegg ved Kjølevikneset i Årdalsfjorden må bygges som lukket anlegg med null utslipp.

Etter påtrykk fra lokallaget har Strand-politikerne krevd det samme. I 2018 ble planene om et nytt, åpent oppdrettsanlegg ved Alstein i Håsteinfjorden midlertidig stoppet. I 2020 har Randaberg kommune fått tillatelse av KMD til å sette av 350 dekar havareal til oppdrettsformål.

Stavanger kommunen har blitt fylkets største oppdrettskommune etter sammenslåingen med Rennesøy og Finnøy. Fylkeslaget har jobbet systematisk gjennom året for å få politisk tilslutning til strengere miljøkrav til næringen.

Foto: Gressgylt er en av flere leppefiskarter som er ettertraktet av oppdrettsindustrien.
Foto: Rudolf Svensen

Styreleder Hallgeir Langeland og styremedlem Kjetil Nilsen har hatt flere artikler og kronikker i lokale og riksdekkende medier om miljøkrav til oppdrettsnæringen generelt, i tillegg til enkeltsaker. Sistnevnte er medlem i forbundets oppdrettsutvalg.

Hummerreservatene kommer

Naturvernforbundets kampanje for oppretting av flere bevaringsområder for hummer (hummerreservat) har båret frukter. I 2020 ble fylkets andre hummerreservat opprettet ved Flatholmen i Sola kommune. Det første kom ved Sparholmane i Kvitsøy etter lokalt initiativ støttet av Naturvernforbundet.

Tre andre kommuner har fattet vedtak om oppretting av hummerreservater. Det gjelder Strand, Eigersund og Stavanger. Forhåpentlig blir nye reservat opprettet i disse kommunene i 2021.

Nydyrking på Jæren

I perioden 2015-2018 har de tre kommunene Time, Klepp og Hå behandlet 297 nydyrkingssaker. 97 prosent av søknadene har fått nydyrkingstillatelse. Tre prosent av sakene (8) er avslått. Dette har skjedd i samme periode som Klimaforliket forutsatte forbud mot nydyrking av myr. Forbudet trådte først i kraft høsten 2020 da det ble utarbeidet nye forskrifter.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Rogaland med NOF og Naturvernforbundet som pådrivere har påklaget flere nydyrkingssaker og har i noen tilfeller vunnet fram. Forhåpentlig vil antall nydyrkingssøknader bli kraftig redusert i 2021. Vi har også vært involvert i saker som gjelder massefylling på jordbruksjord, som blir fremmet under påskudd om jordforbedring. Det er i praksis ingen kontroll med fyllmassene og i svært mange tilfeller dreier det seg om urene masser med stort forurensingspotensiale.

Snart slutt på ny vindkraft i Rogaland?

Det nasjonale folkeopprøret mot naturødeleggende vindkraft har tvunget politikerne på retrett. Kommune etter kommune sier nå nei til vindkraft på land. Regjeringen har skjønt signalene og har i 2020 innført strengere konsesjonskrav og bruk av plan- og bygningsloven som gir kommunene større beslutningsmyndighet.

Organisasjonene i FNF i Rogaland har bidratt til å styrke motvinden og hadde 21. april et nettmøte med OED og statssekretær Erlend Jordal (H).

Fylkeslaget har hatt nær kontakt med aksjonsgruppa «Nei til Tysvær vindpark». Tross sterk motstand fra politikere og lokalbefolkningen ble det gitt grønt lys for start av byggingen sommeren 2020. Fylkesleder og daglig leder besøkte aksjonscampen og 3. september holdt sistnevnte innlegg på et folkemøte i Tysværtunet der blant andre Arne Nævra (SV) og Tor Punsvik (La naturen leve) deltok. Etter sterkt press har NVE stilt krav om stans i utbygginga i hekketida til kongeørn og hubro (1. feb.-1. aug).

Alle større vinkraftkonsesjoner som er gitt i Rogaland er gjennomført med unntak av to; Faurefjell i Bjerkreim og Giljafjell i Gjesdal. Utbyggerne har søkt om utsatt frist for ferdigstilling av anleggene innen 31.12.2021. Søknadene er avslått og det er godt håp om at disse utbyggingene ikke blir gjennomført.

Høsten 2020 ble det kjent at Norsk Vind Energi i det stille har inngått avtaler med private utbyggere

om et stort vindkraftanlegg i Sirdal og Lund kommuner. I naboområdet er allerede Tonstad vindpark realisert. Bergeheia blir det første store prosjektet som kommer til høring etter at alle saker ble satt på vent i påvente av et nytt konsesjonsregime. Svaret på det innledende spørsmålet er altså nei. Vindkraftbaronene har ikke tenkt å lytte til folkeviljen.

Foto: Fra motstandscampen til Nei til Tysvær vindpark.

Foto: Erik Thoring

Grannebekken må gjenåpnes!

Det nye sjukehuset i Sørmarka har søkt om å lede alt overvann til en betongkulvert i Grannesbekken og ut i Hafrsfjord. Vi og NJFF har stilt krav om at Grannesbekken som for det meste går i rør i dag blir gjenåpnet. Det vil redusere forurensing, styrke biomangfoldet og gi sjøretten gode gytemuligheter. Samtidig har vi foreslått at bekken blir renoveret i sin fulle lengde og at Grannesmyra i Stavanger kommune blir restaurert. Det siste kravet er ikke besvart av kommunen.

Sola kommune har foreslått at deler av Grannesbekken får en åpen løsning. Men siste ord er ikke sagt.

Ålgårdbanen og Jærbanen

Naturvernforbundet vil ha mer bane og mindre motorvei. Derfor har vi løftet fram satsing på Sørlandsbanen, Jærbanen inkludert, og gjenåpning av Ålgårdbanen. I samarbeid med organisasjonene For Jernbane og Ålgårdbanens Venner har vi skrevet avisinnlegg og sendt fellesbrev til departement og storting. Ålgårdbanen kan realiseres til en akseptabel kostnad sammenliknet med motorvei. Den kan avlaste personbiltrafikken og redusere behovet for en fire-felts motorvei mellom Hove og Ålgård.

Organisasjonene har bedt om at Ålgårdbanen innlemmes i utredningen av dobbeltspor på Jærbanen mellom Sandnes og Nærbø. Fylkeslaget har tilrådd at dobbeltsporet bygges mest mulig parallelt med nåværende trase for å spare natur og matjord. Vi har også vist til et innspill fra bondelaget der det blir bedt om utredning av en 0+ løsning.

Datasenter – den nye vindkraften?

Ikke før har stormen om vindkraften begynt å legge seg før nye naturødeleggende prosjekter i «det grønne skiftet» har meldt seg. Nå vil private aktører bygge giga-datasenter og batterifabrikker for å bruke opp vannkraftoverskuddet i Norge. Kommunene har meldt seg på og gjør sine hoser grønne slik de også gjorde da vindkraftutbyggerne banket på døra.

Naturvernforbundet mener at sentrale styresmakter må ta styringen og sikre at det blir stilt krav om konsesjon for bygging av denne type kraftkrevende industri. Vannkrafta er nasjonens arvesølv som vil trenge til elektrifisering av samfunnet. KMD har varslet at det kommer en nasjonal strategi for datasentre i løpet av første halvår 2021.

Samtidig er det også et spørsmål om krav til lokalisering. Flere av frierne i Rogaland planlegger for massiv nedbygging av natur- og friluftslivsområder og jordbruksjord. Det gjelder i særlig grad Hetlandsskogen i Bjerkreim og Kalberg/Kvernaland i Time. Begge steder er det etablert lokale aksjonsgrupper.

Gjennom FNF-Rogaland har Naturvernforbundet stilte seg bak en rekke kritiske spørsmål til planene om å rasere store deler av Hetlandsskogen. Vi har gitt økonomisk støtte til en alternativ utredning i regi av Vern Kvernaland, og vi forbereder en uttalelse til Time kommuneplan der det foreslås å regulere nær 2000 dekar til datasenter knyttet opp til den nye trafostasjonen på Fagrafjell som settes i drift i 2023.

En Kalberg-utbygging vil føre til store tap av jordbruksjord og i tillegg presse fram bygging av en omkjøringsveg som vil ta ytterligere jordbruksareal. Det berørte området har et stort og variert naturmangfold som vil bli sterkt redusert. I tillegg bryter forslaget fullstendig med Regionalplan for

Jæren som legger til grunn utbygging langs hovedkollektivakser. Hvis det skal bygges datasenter i Rogaland er det ferdigregulerte industriområdet på Gismarvik i Tysvær langt å foretrekke.

I 2020 har daglig leder deltatt i en datasenter-debatt på Høyres kommunalkonferanse med konserndirektør Eimund Nygård i Lyse. Bjarne Oddane fra Vern Kvernaland presenterte naturmangfoldet i jordbrukslandskapet på Kverneland på et foredrag på Mostun.

Foto: Områdene øst for bebyggelsen på Kvernaland er populære friluftsområder med et rikt og variert naturmangfold. Foto: Bjarne Oddane

Sørmarka i våre hjerter

I tre år fra 1988 til 1992 drev Naturvernforbundet et storstilt Sørmarka-prosjekt. Hensikten var å sikre byens største friluftsområde bedre, styrke naturmangfoldet og å innlemme mest mulig av Hinnamarka vest (Universitetsområdet) i friområdet. Det er en historie om positiv vilje og minimal handling.

30 år seinere sier politikerne det samme som den gang: Vi må ta bedre vare på Sørmarka. Problemet er bare at det er stadig mindre å ta vare etter at ulike interesser har forsynt seg av de grønne arealene.

Planleggerne i kommunen har likevel fått i oppdrag å lage en ny disposisjonsplan for Sørmarka og Naturvernforbundet har sammen med Sørmarkas Venner bidratt med konkrete innspill. I tillegg har vi anmodet politikerne om å stanse planene om å utvide Sørmarka Idrettspark. Vi har forslått at den

uregulerte delen av idrettsparken mot vest tas ut av planen og at området blir tilrettelagt som myr og våtmark slik det opprinnelig var, en gang for lenge siden. Stavanger Høyre har støttet forslaget.

Hålandsvatnet- en varslet katastrofe

Over flere tiår har Hålandsvatnet i Randaberg og Stavanger sakte, men sikkert gått fra vondt til verre. De siste årene har vannkvaliteten vært dødelig dårlig. Det mener Naturvernforbundet ikke burde komme som et sjokk på politikere og planleggere. Allerede for 30 år varslet vannforskere om en framtidig katastrofe dersom det ikke ble gjort effektive tiltak mot den massive avrenningen av næringsstoffer fra landbruket.

Sommeren 2020 var Hålandsvatnet igjen en grønn algesuppe. Naturvernforbundet var ute i Aftenbladet og NRK og krevde umiddelbare tiltak for å redde Hålandsvatnet fra forurensingsdøden. Vi krever at Hålandsvatnet skal ha badevannskvalitet innen 2025. Politikerne har skjønt tegninga og har satt i gang en redningsprosess. Så vil tida viser om det hjelper denne gang.

Andre saker – kort fortalt

Verneområdestyret i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane ga løyve til **helikopterflygning** (Heliboogie) til Kjerag. Naturvernforbundet påklaget vedtaket sammen med medlemmer fra Bratte Rogalands Venner. Miljødirektoratet ga oss ikke medhold, men satte en grense for antall flygninger.

Fylkesmannen i Rogaland har påklaget verneområdestyrets tillatelse til oppføring av en **ny turisthytte** i Frafjordheiane landskapsvernområde. Stavanger Turistforening har søkt om å bygge Skansen turisthytte midt mellom Øygardsstøl og Flørli. Naturvernforbundet har støttet fylkesmannens klage.

I 2017 foreslo Base Property med Alfred Ydstebø i spissen å bygge et «**Snøhetta-hotell**» på vestsiden av Kvitsøy. Sterk motstand blant annet fra Naturvernforbundet førte til at planene ble oppgitt i 2020.

Etter flere forsøk fra grunneiere ble planene om **Gråfallåno kraftverk** i Lusaheia landskapsvernområde endelig oppgitt i 2020. Miljødirektoratet satte endelig spiker i kista.

Naturvernforbundet foreslo **Fisterøyene** som nytt område i Riksantikvarens plan for kulturhistoriske landskap i Rogaland. MDG fremmet forslaget i utvalg for byutvikling og fikk flertall. Men ved endelig behandling i formannskapet ble Fisterøyene tatt ut. Det gjenstår å se hva Riksantikvaren kommer fram til.

10. desember i 2019 vedtok regjeringen oppretting av naturreservat i øvre del av **Skurvedalen** i Lysefjorden. Ett år seinere ble også nedre del av Skurvedalen vernet. Dermed er nesten hele vassdraget, som for få år siden var truet av kraftutbygging, nå blitt en del av et stort skogreservat. Dermed kan vi notere oss for en høythengende seier!

Foto: Skurvedalen er nå vernet som skogreservat.

Foto: Erik Thoring

Lokallaget og fylkeslaget har i ei uttalelse til **Lyse Elnett** sitt anbefalte traséforslag om ny 132 kV linje fra Jørpeland til Hjelmeland. Etter første høringsrunde kom Lyse tilbake med et justert forslag etter råd fra bønder. Dette betyr ikke uventet større naturinngrep, og fylkeslaget og lokallaget i Strand har protestert mot endringsforslaget.

En Ryfast-entreprenør gravde ned og ikke opp en **full spilloljetank** i riggområdet på Solbakk. Naturvernforbundet mente dette var grov miljøkriminalitet og anmodet Statens vegvesen om å anmelde forholdet. Aftenbladet støttet oss på lederplass, og etter litt betenkningstid valgte vegvesenet å politianmelde saken.

Byråkratiet i kommuner og fylke produserer **kommuneplaner**, klima- og miljøplaner, regionalplaner og landbruksplaner på løpende bånd. Naturvernforbundet og FNF-Rogaland har ikke kapasitet til å nå over alt, men forsøker å følge opp de viktigste med innspill og kommentarer.

Etter at Stavanger Turistforening solgte **Preikestolshytta** med omkringliggende arealer har ny eier vist sitt sanne ansikt. Naturen er en lekegrind for å trekke mer folk og generere mer inntekter. Norwegian Experience startet med utleie av flytende, motoriserte badestamper i Revsvatn og planlegger en frisbeegolfbane i friområdet. Lokallaget i Strand har protestert på begge tiltaka.

Naturvernforbundet klaget på vedtaket om å fjerne **rushtidsavgifta** på Nord-Jæren. Klagen ble begrunnet med manglende kompensierende tiltak for reduksjon i trafikken. Klagen ble avvist av Vegvesenet i mars 2020.

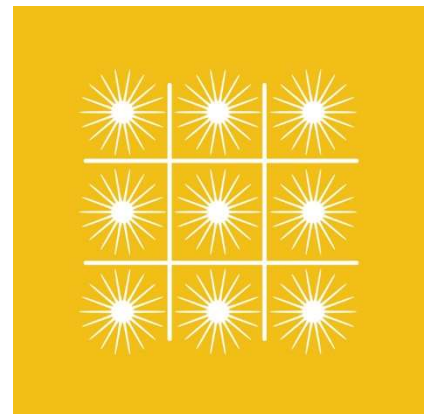
Prosjekter

Solsats

Prosjekt Solsats startet opp i 2020 og målet er å jobbe for at solenergi tas i bruk i større grad i Stavanger og Rogaland. Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune er tilsluttet, og andre kommuner i Lyses nett er kontaktet i 2020. Kommuner på Haugalandet kontaktes i 2021. Det jobbes både mot privatpersoner, landbruk, boligbyggelag, bedriftsmarkedet og det offentlige.

2020 har vært et år mot strømmen for solmarkedet, og spesielt for privatmarkedet. Det var spådd en fortsatt markedsøking i 2020 i tråd med tidligere års trender, men denne er kraftig bremsset. Dette skyldes flere faktorer: koronasituasjonen gir flere husholdninger en utrygg økonomisk fremtid, det ble skapt usikkerhet da Enova varslet redusert støtte til privatmarkedet, det har vært lave strømpriser i 2020 og krona har vært svak, noe som gjør det dyrere å importere anlegg.

Prosjektet er opptatt av å nå ut til sluttbrukere med nødvendig informasjon da vi ser at kompetansenivået på solenergi er generelt lavt innfor alle segmentene. I 2020 har vi fått opp hjemmesider på Naturvernforbundet i Rogalands portal med relevant informasjon om solenergi. Det er etablert informasjonssider om solenergi på Stavanger kommunes nettportal. Av utadrettet aktivitet er det gjennomført to åpne informasjonsmøter om solenergi og ett møte er utsatt til 2021 av smittehensyn. Solsats har vært medarrangør for 2 seminarer på Mostun knyttet til solenergi

sammen med bl.a Solenergiklyngen, og tilrettelagt for tema solenergi på konferansen Broen til framtiden.

Broen til framtiden

«Broen til framtiden» er en årlig konferanse stiftet av miljøorganisasjoner, fagforeninger og den norske kirke i 2014. Konferansen har vært holdt i Oslo, men i fjor ble fylkeslaget spurt om vi kunne arrangere en minikonferanse i Stavanger. Ineke de Rezende, lokallagsleder på Haugalandet, tok på seg oppgaven som prosjektleder og organiserte to konferanser, en i Haugesund og en i Stavanger. På tross av koronarestriksjoner og kort planleggingstid ble konferansen gjennomført omtrent som planlagt 28. og 29. oktober. Temaet for Haugesund-konferansen på Scandic Hotel Maritim 28. oktober var *Bærekraft som konkurransefortrinn*, mens Stavanger-konferansen på Radisson Blue Atlantic Hotel 29. oktober var *Hva vi skal leve av etter oljen?*

Innleiderne kom fra lokale bedrifter som jobber med grønn omstilling, academia, fagbevegelsen og Naturvernforbundet. Over 30 innledere og programledere bidro til vellykkede konferansedager med til sammen 80 fysiske deltakere og et stort antall tilskuere som fulgte konferansene på nett.

Konferansene var finansiert av Norges Naturvernforbund og lokale bidragsytere fra næringslivs-organisasjoner og Haugesund kommune. I tillegg var det flere lokale medarrangører.

Foto: Tross koronarestriksjoner ble Broen til framtiden-konferansene i Stavanger og Haugesund stort sett avviklet etter planen. Foto: Erik Thoring

Marin forsøpling

I utgangspunktet hadde vi søkt NNV om støtte til relativt beskjedne aktiviteter innenfor tema Marin forsøpling, men da koronatiltakene kom omstilte vi, og fikk anledning til å utvide søknaden vår. Vi mottok kr 106 000 til prosjektet Marin forsøpling i 2020.

Tiltakene vi gjennomførte var kort oppsummert disse:

- Ryddeaksjoner i naturreservater og i områder for hekkende sjøfugl
- Ryddeaksjon med skoleelever i Jærestrendene landskapsvernområde
- Undervisning og aktiviteter om plastforsøpling på Mostun og Orre
- Samarbeid og kick off for WWF's TV-aksjon
- Utstillingen «Bare søppel» fra Biofoto Norge
- Registrering og rapportering funn av Ryplast'

Prosjektet ble ledet og gjennomført av Erik Thoring i samarbeid med BVJ, Ryfylke friluftsråd, Jæren friluftsråd, Bryne fotoklubb og med bidrag fra frivillige.

*Foto: Fra ryddeaksjonen i Rott fuglefredningsområde sommeren 2020.
Foto: Erik Thoring*

Giftfrie skoler og barnehager

Skoler, barnehager og SFO har et ansvar for å tilrettelegge for en giftfri hverdag for barna, men for mange er det ukjent hvilke tiltak en kan gjennomføre for å lage et bedre miljø både innendørs og i uteområdene. Prosjektet «plast- og giftfrie barnehager» har kommet frem til flere anbefalinger og tiltak som institusjonene kan gjennomføre uten store kostnader, men med god effekt for miljøet. Det var den korte bakgrunnen for oppretting av et eget prosjekt i Nord-Rogaland ledet av Ineke de Rezende.

Prosjektet startet 2. november og skal pågå et stykke ut i 2021. Prosjektet er finansiert og administrert av Naturvernforbundet med fylkeslaget som arbeidsgiver.

Store Marøy

I 2020 feiret dugnadsprosjektet på Store Marøy i Stavanger 20 års jubileum. Prosjektet har hatt til hensikt å restaurere et gjengrodd kulturlandskap med særlig vekt på kystlynghei som er en truet naturtype. En vesentlig del av arbeidet har handlet om kunnskapsformidling og aktivitetstilbud gjennom delprosjektet Badebåten til Marøy som pågikk hver sommer over ti år. Siden 2004-05 har øya vært beitet av villsau med enkelt opphold.

I 1999 ble det utarbeidet en skjøtselsplan finansiert av Ryfylke friluftsråd og Stavanger kommune. Høsten 2019 forelå det en ny og oppdatert plan utarbeidet av Ecofact AS og Naturvernforbundet. I denne planen ble det pekt på to gamle slåttenger med behov for restaureringer og skjøtsel. I 2020 startet restaureringsarbeidet finansiert av fylkesmannen i Rogaland.

I 2020 ble det tross koronarestriksjoner gjennomført 215 effektive dugnadstimer. Innsatsen har i hovedsak handlet om rydding av einerkratt i et område sørvest på øya i tillegg til felling av bjørk og buskfuru. Etter halvannet år uten villsau var gjengroings situasjonen blitt kritisk. Til alt hell kunne bønder fra Austre Åmøy bidra med beitedyr som ble satt ut på øya i mars.

En gjeng villsau ble fraktet til Marøy i mars 2020. Foto: Erik Thoring

Andre skjøtselsprosjekter

Siden 2008 - 2010 har Naturvernforbundet hatt en rekke skjøtselsprosjekter i kommunale friområder. Det gjelder rydding og tilsyn med seks hekkeholmer for sjøfugl, rydding av måkeholmen i Mosvatnet, skjøtsel av Vedemyra på Tasta, slått og skjøtsel av slåttenga ved Mostun, tilsyn og vedlikehold av klappskilt og bekjempelse av fremmede arter ved Mosvatnet.

Alle prosjektene ble fulgt opp i 2020, men Naturvernforbundet har varslet redusert innsats som en konsekvens av at skjøtselstilskuddet fra kommunen ble halvert dette året.

I 2020 tok vi initiativ til oppstart av et skjøtselprosjekt i Haugesund kommune, nærmere bestemt på Årabrot like i nærheten av Tornesvatn naturreservat. Årabrot er en gammel kystlynghei og naturbeitemark som er under tilgroing blant annet av plantet og frøspredd sitkagran.

Foto: Stor interesse for å restaurere den gamle kystlyngheia på Årabrot i Haugesund. Foto: Erik Thoring

Området er forslått som nytt naturreservat av Miljødirektoratet.

Lørdag 10. oktober inviterte vi til dugnad og det møtte åtte personer, de fleste naboer. Seinere samme høst hadde vi befarings

området med miljørådgiverne i Haugesund kommune, Haugalandet Lyngbrannreserve og naboer. Det er lagt et godt grunnlag for videreføring av prosjektet som er økonomisk støttet av fylkesmannen i Rogaland.

Storhaugbedriften NATUREco og Naturvernforbundet inviterte til granryddedag på Alsvik i Sandnes lørdag 26. september. Seks personer deltok i dugnaden i nydelig sommervær.

Måkeholmen i Mosvatnet

Siden rydding av hettemåkeholmen i Mosvatnet startet i 2010 har hekkebestanden hatt en eventyrlig utvikling. I dag er hettemåkekolonien i Mosvatnet den største i Rogaland med anslagsvis 200 - 250 hekkende par. Tallet framkom etter at det ble tatt dronebilder av kolonien i mai. Samtidig ble det satt i gang et omfattende kartleggingsarbeid av historiske data om hettemåkenes utvikling i sør-Rogaland med særlig vekst på Nord-Jæren. Dette arbeidet resulterte i en rapport av Linn Marie Flølo og Erik Thoring, finansiert av fylkesmannen i Rogaland.

I 2008 tok Naturvernforbundet opp igjen idéen om å bygge nye, permanente hekkeholmer i Mosvatnet. Forslaget kom første gang fra daværende parksjef Arne Berglia på 1970-tallet og ble gjentatt i Grønn plan fra 1991. Både politikere og administrasjon har vært positive til prosjektet, men

så langt har det ikke vært vilje til å sette av midler til gjennomføring. I 2019 kom gjennombruddet da det ble satt tre millioner kroner til gjennomføring i 2021. Planen var å utvide den eksisterende måkeholmen slik at det blir mulig å tilrettelegge for en større hekkebestand av den rødlistede hettemåka. I handlings- og økonomiplanen for 2020 ble de avsatte midlene strøket og det er tilbake til start.

Foto: I 2020 var det ti år siden prosjektet på Måkeholmen ble startet. Hvert år blir holmen ryddet og klargjort for hekkende hettemåker. Foto: Erik Thoring

Prosjekt «Smykkene i rogalandsnaturen»

Før jul i 2018 utga daglig leder boka «Smykkene i rogalandsnaturen» som presenterte 184 verneområder i Rogaland. Året etter fikk fylkeslaget økonomisk støtte fra Rogaland fylkeskommune til å gjennomføre en foredragsturne i rogalandskommunene. Turnéen fikk en bråstopp i 2020 da pandemien stengte ned det meste av arrangementer.

I løpet av 2019 og 2020 holdt daglig leder 13 foredrag i følgende ni rogalandskommuner: Stavanger, Finnøy, Karmøy, Haugesund, Sauda, Strand, Tysvær, Hjelmeland og Time. Totalt antall tilhørere var 446. Prosjektet ble avsluttet i 2020.

Integreringsprosjekt

Vi har prøvd å opprettholde et tilbud som retter seg mot innvandremiljøet, men pga smittesituasjonen utgikk de største arenaene vi tidligere har gjennomført, som sommerskole og miniferie til Marøy.

Det kom deltagere med innvandrerbakgrunn på de fleste av våre arrangementer, men vi har ikke oversikt over hvem som kommer som et resultat av satsingen og hvem vi når gjennom ordinære kanaler. Under sommertilbudet *Sommer ved Mosvatnet* hadde vi informasjon om aktivitetene både på norsk og engelsk for å nå ut til en bredere målgruppe.

Vi har hatt mindre grupper på undervisning i løpet av året. Tema i undervisningen har vært bærekraftig utvikling, fugler og naturvern/hva jobber vi med i Naturvernforbundet. I undervisningssituasjonene knyttet til naturvern stilte læringscenteret med tolker. Det gjorde det mulig å holde et høyere nivå på formidlingen, noe som er en stor fordel.

I stedet for sommerskole hadde vi med 3 mindre grupper fra læringscenteret på dugnadsaktivitet i sommer. En dag var de med på skjøtselstiltak på Marøy og de to andre dagene var de med på strandrydding på Marøy og Sjernerøyene. Det er ikke mulig å ta med store grupper i båten.

Organisasjonen

Årsmøtet 9.juni 2020

På grunn av koronarestriksjoner måtte årsmøtet 2019, som var berammet mandag 20.april, utsettes på ubestemt tid. Ny dato ble etter hvert fastsatt til 9.juni på Mostun natursenter, Stavanger. Møtet ble gjennomført fysisk og i tillegg strømmet på Facebook. Det deltok 10 medlemmer på Mostun og i snitt 12 personer deltok på strømmingen.

Styreleder Hallgeir Langeland ønsket velkommen og var årsmøtets leder. Styrets framlagte forslag til årsmelding og årsregnskap for 2019, samt budsjett og arbeidsplan for 2020 ble vedtatt uten merknader.

Styret foreslo to uttalelser for årsmøtet: «Naturvernforbundet ønsker forbud mot rusefiske av leppefiske» og «Utbygginga av vindkraft på land er ikkje akseptabel». Uttalelsene ble vedtatt av årsmøtet.

Valgkomiteen bestående av Anne Elisabeth Carlsen, Per Terje Haaland og Sissel Norheim la fram en enstemmig innstilling til nytt styre for 2020/21. Innstillingen ble enstemmig vedtatt og styret ble som følger:

Styret, faste medlemmer:

Hallgeir Langeland, styreleder (ikke på valg)

Ellen Jepson (ikke på valg)

Wenche Skorge (ikke på valg)

Hugh Clarke (ikke på valg)

Kjetil Nilsen (gjenvolgt for to år)

Randi Storhaug (gjenvolgt for to år)

Varamedlemmer (valgt for ett år)

Bothild Åslaugsdotter Undheim (gj.v.)

Stein Johan Waarland (gj.v.)

Lena Forgaard (gj.v.)

Ingeborg Vrenne (ny)

Ny valgkomite 2021:

Per Terje Haaland (gj.v.)

Sissel Norheim (gj.v.)

Annette Hetlelid (ny)

Revisor:

KPMG ved John Olav Haga (ikke på valg)

En representant fra Rogaland Natur og Ungdom kan tiltre styret som fast medlem ved behov eller ønske.

Foto: Eramet Norway hadde dialogmøte med fylkeslaget og lokallaget i Strand 13.februar. Bak f.v. styreleder Egil Tjensvold, Strand, daglig leder Erik Thoring, styremedlem Rune Folkvord, Strand og helt til høyre styreleder Hallgeir Langeland.

Representasjon

Styret og frivillige

Wenche Skorge, medlem av Naturvernforbundets sentralstyre

Randi Storhaug, medlem av Naturvernforbundets landsstyre

Kjetil Lønne Nilsen, medlem av Naturvernforbundets oppdrettsutvalg

Stein Johan Warland, medlem av fylkeskomiteen for WWF's TV-aksjon 2020

Rune Folkvord, medlem av Naturvernforbundets Vassdragsvernråd

Hallgeir Langeland, medlem av FNF-Rogalands vindkraftgruppe inntil denne ble nedlagt sommeren 2020.

Ansatte

Erik Thoring, styrerepresentant i FNF-Rogaland og vara i FNF-Stavanger. Styremedlem i Besøkscenter våtmark Jæren

Sissel Norheim, styrerepresentant FNF-Stavanger

I tillegg til fast representasjon deltar styret, frivillige og ansatte på konferanser, høringer, referansegrupper mm.

Økonomi

Da landet ble stengt ned 12. mars fryktet vi de økonomiske konsekvensene av tapte utleieinntekter, ingen omsetning i kaféen og avlyste arrangementer. Nedstengningen varte i flere uker før det gradvis ble åpnet for aktiviteter med begrensinger og smittevernkrav. Et slikt regime var i større og mindre grad gjeldende for resten av året.

Vi gjorde flere tiltak for å øke inntektene og redusere utgiftene:

- 1) Tre ansatte ble permittert i 20 dager betalt av staten.
- 2) Kafédriften kom i gang allerede 28.april.
- 3) Prosjektet Marin forsøpling ble utvidet og mottok økt støtte fra NNV.
- 4) Innsalget av utleie ble økt i 2. halvår.
- 5) Prosjektet Sommer ved Mosvatnet ga økte inntekter.
- 6) Tapte utleieinntekter ble kompensert av staten med 70 prosent. I tillegg økte andelen private gaver fra enkeltpersoner langt mer enn forventet.

Foto: Koronarestriksjonene satte sitt preg på virksomheten på Mostun, men økonomien ble langt bedre enn fryktet.

Dermed ble regnskapsåret 2020 bedre enn vi fryktet i mars. Inntektene endte på kr 3 961 000 (avrundet) mot 3 543 000 i 2019. Utgiftene økte riktignok noe sammenliknet med 2019, fra kr 3 343 000 i 2019 til kr 3 563 000 i 2020. Resultatet ble likevel bedre. Mens vi hadde 200 000 i

overskudd i 2019 (før finans), ble resultatet i 2020 nær doblet til kr 398 000. Det betyr at egenkapitalen er styrket og at vi er enda bedre i stand til å møte dårlige tider, om de kommer.

I 2020 fikk samtlige fast ansatte økt lønna, fra lønnstrinn 51 til lønnstrinn 52 som utgjør en årslønn på kr 472 000.

Administrasjonen

I 2020 utgjorde samlet antall ansatte i NiR ca 4,2 årsverk.

Faste ansatte

Erik Thoring, daglig leder siden 2001

Sissel Norheim, prosjektrådgiver siden 2018

Sigrid Tveitnes, naturveileder BVJ siden 2020

Laila Fossan, regnskap- og personalmedarbeider siden 2017

Anne-Mette G. Olaussen, publikumsansvarlig siden 2019

Fem fast ansatte utgjorde 3,9 årsverk i 2020, det samme som i 2019. Sigrid Tveitnes hadde utdanningspermisjon i seks uker i forbindelse med PPU-utdanning ved UiS. Det har ikke vært lengre sykefravær i staben og det har heller ikke skjedd skader på noen ansatte.

27. og 28. februar deltok samtlige fast ansatte på et organisasjonsseminar hos Norges Naturvernforbund i Oslo sammen med flere andre fylkeslag. Etter den vellykkede og nyttige samlingen har NNV bestemt at det skal bli en fast årlig foreteelse.

Engasjerte medarbeidere

Ineke de Rezende, Haugesund, engasjement som prosjektleder i Broen til framtiden og Giftfri skole og barnehage.

Linn Marie Flølo, arbeidstrening og engasjement første halvår 2020.

Åshild Nordahl, engasjert naturveileder i en periode våren 2020.

Kafé- og utstillingsverter:

Tre til fire faste utstillingsverter bemanner kaféen og betjener publikum. Alle har kontrakter og jobber etter vaktlistene satt opp av publikumsansvarlig.

Lokallag og frivillige

Det er samme antall lokallag i 2020 som i 2019 – Haugalandet, Strand og Nord-Jæren. Forsøk på å etablere lokallag i Dalane og Sandnes har så langt ikke ført fram. Lokallagene styrer seg selv og velger agenda etter ønsker og interesser.

Strand jobber i hovedsak med lokalpolitiske saker, Nord-Jæren driver med skjøtselprosjekter, mens Haugalandet satser på samarbeid og formidling. Sistnevnte lag har en aktiv Facebook-side med 500 følgere. Strand og Nord-Jæren (Store Marøy) har også FB-sider som blir mer sporadisk oppdatert.

Det har gjennom 2020 vært tett kontakt mellom fylkeslagets administrasjon og lokallagene. Det handler om generell rådgivning og samarbeid om politiske saker.

Styreledere i lokallagene har vært som følger i 2020:

Haugalandet: Ineke de Rezende

Strand: Egil Tjensvold

Nord-Jæren: Erik Thoring

Medlemsutvikling

Rekorden fra 2019 ble ikke slått i 2020. Noe av forklaringen er restriksjoner på aktivitetstilbudet ved Mostun natursenter som førte til mindre lokal verving sammenliknet med 2019. Likevel var medlemsveksten i 2020 solid, og bekrefter trenden som nå har vedvart over flere år og som tok av i 2019.

Den lokale vervingen gikk noe ned i 2020 sammenliknet med 2019. Det skyldes i hovedsak færre arrangementer på Mostun. Arrangementene er den viktigste lokale arenaen for verving.

I løpet av fem års perioden fra 2016 til 2020 har medlemstallet i fylkeslaget økt med 1109 nye medlemmer som utgjør en medlemsvekst i perioden på ca 44 %.

ÅRSTALL	MEDLEMSTALL	NETTO NYE	%VIS VEKST
2016	1445 (1328 i 2015)	117	8 %
2017	1559	114	7 %
2018	1654	95	6 %
2019	2194	540	25 %
2020	2554	360	14 %

Foto: Færre arrangementer (bildet) i 2020 førte til mindre lokal verving. Likevel økte medlemstallet med 14 %.

Mediadekning og publikumskontakt

Naturvernforbundet i Rogaland er den eneste rendyrka miljøvernorganisasjonen i Rogaland med egne ansatte. NiR har drevet sin virksomhet i fylket siden 1928 og er godt innarbeidet i folks bevissthet. Vi er med andre ord lett tilgjengelige for media og publikum. I tillegg har vi hele fylket som vårt virkeområde og forsøker å holde oss godt oppdatert om alle store og små miljøraker. NiR får i snitt en daglig henvendelse fra publikum på nett eller telefon. Vi rådgir folk så godt vi kan, og i noen tilfeller følger vi opp konkrete enkeltsaker i den grad vi har kapasitet. Trykket fra publikum er stort og vi skulle ønsket at vi hadde større ressurser til å følge opp.

Mediatrykket er også stort i perioder. Det er som regel media som kontakter oss, og ikke omvendt. Vi fører ikke statistikk over antall mediaomtaler, men NNV har egen klipptjeneste, Retriever, som fanger opp noe av omtalene. Det er et stort og variert spenn i type mediesaker vi er involvert i, fra måker som bråker i sentrum til algesuppe i Hålandsvatnet. Mediebedriftene der vi er mest omtalt er NRK Rogaland, Strandbuen og Aftenbladet. På de neste plassene kommer Rogalands Avis, TV-Vest, Jærbladet, Dalane Tidende og Randaberg og Rennesøy Bygdeblad.

Rygjavern og sosiale medier

Rygjavern

Dersom vi ser bort fra kontakten med tradisjonelle medier har NiR kontakt med medlemmene og det interesserte publikum via flere kanaler. Den viktigste direkte kontakten med medlemmene er medlemsbladet Rygjavern. I 2020 feiret Rygjavern 45 års jubileum og kom ut i rekordopplag på 2200 eks. De siste årene har bladet hatt to utgivelser, vår og høst, med til sammen 64 sider.

Drøyt 50 prosent av produksjon- og distribusjonskostnadene blir dekket av annonsesalg. Sverre Stakkestad i GMK, Bergen var ansvarlig for annonsesalg, Thomas Torgersen hadde ansvar for design og montasje, mens Erik Thoring var redaktør. Rygjavern blir trykt på Gunnarshaug trykkeri og distribuert av Schibsted.

Facebook

Facebook har vært og er vår foretrukne sosiale kanal. Fylkeslagets side blir i hovedsak brukt til å formidle politiske saker, mens Mostun-siden handler mest om å publisere arrangementer. Vi har i gjennomsnitt 1-2 oppdateringer ukentlig på sidene. Vi bruker noe annonsering for nå ut til flere med arrangement og viktige saker.

Ved utgangen av 2020 ser oversikten over brukere slik ut:

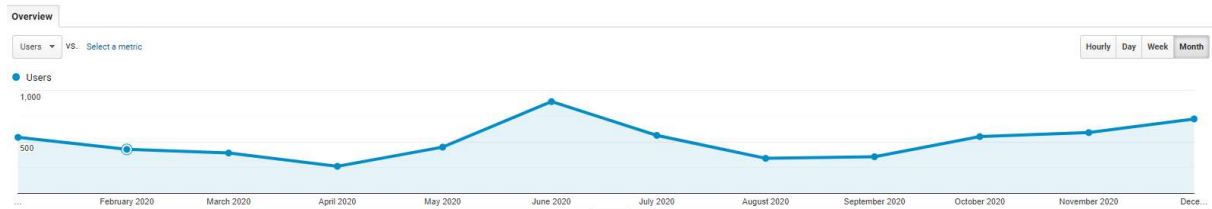
	Personer som liker siden	Personer som følger siden
Naturvernforbundet i Rogaland	2810	2900
Mostun natursenter	1300	1360
Store Marøy	240	260
Besøkssenter våtmark Jæren	485	515

Nyhetsbrev

I løpet av hele 2020 har vi sendt ut nyhetsbrev ca hver 14.dag, med unntak av sommerferien. I nyhetsbrevene deler vi informasjon om politiske saker vi jobber med, aktiviteter vi arrangerer og annet relevant for våre medlemmer og støttespillere.

Hjemmeside

Hjemmesiden oppdateres løpende med relevante nyhetssaker. I tillegg linker den direkte til vår aktivitetskalender og våre facebookprofiler, så den oppleves å være oppdatert og relevant til enhver tid. I 2020 er det registrert 5720 brukerbesøk på våre nettsider, og av dem er 88% nye brukere. Vi registrerte en ganske markant topp da vi publiserte nyhetssaken at Mostun skal rehabiliteres i månedsskiftet juni/juli.

Mostun natursenter

Mostun blir renovert

Endelig kom pengene til renovering av Mostun. Ikke fra Stavanger kommune riktignok, men fra regjeringen. For oss betyr det absolutt ingenting. Vi er bare lykkelige over at det nedslitte historiske bygget fra 1867 skal få sin velfortjente opprusting.

17. juni er en historisk merkedag for Mostun og for oss. Denne dagen stemte et enstemmig Utvalg for miljø og utbygging (UMU) for administrasjonens forslag om å bruke 10 millioner kroner til renovering av arbeidsplassen vår.

Det er Stavanger Eiendom som er byggherre og prosjektleder er Owe Kjær som er spesialist på historiske bygg. Det er bestemt at fasadene skal tilbakeføres til 1930-tallets utseende da Bondeungdomslaget drev kafé og selskapslokale i bygget fram til slutten av 1950-tallet. Mostun kommer til å framstå som en bygningshistorisk perle når renoveringen er fullført.

Naturvernforbundet flyttet inn i Mostun i 2012 og vi fikk raskt mistanke om at bygget var i dårlig forfatning. Det ble bekreftet av en rapport vi bestilte fra arkitektkontoret Helge Schjelderup i 2013. Siden den gang har vi jobbet for å få tak i midler til renovering av fasadene som har vært mest kritisk. Men siden kommunen er eier av bygget har vi vært ekskludert fra en lang rekke stiftelser og tilskuddsordninger. I 2016 lånte vi penger i banken for å bytte fasaden i sør det det var vannlekkasjer.

I februar 2018 gjorde Kommunalstyret for miljø og utbygging (KMU) vedtak om å avsette 5 millioner kroner til renovering av Mostun. Men de kommunale pengene manglet inntil altså regjeringen kom med sine koronamillioner.

I det totalrenovert Mostun får vi i alt sju kontorarbeidsplasser hvorav en er reservert til Stavanger kommune. Kontorene vil i hovedsak være i 2.etasje. I første etasje blir det forsamlingslokale, kjøkken, lager og toalett.

Vår venner og samarbeidspartnere i Norsk Ornitologisk Forening og Norsk Botanisk Forening følger med på lasset og kan se fram til nye og bedre tider.

Mostun ble tømt og fraflyttet rett før jul og etter kommunens plan skal byggearbeidene starte i februar 2021. Når bygget står ferdig til innflytting til sommeren, vil eierskapet overføres til Park og

Historikk

Mostun natursenter ble offisielt åpnet av parksjef Torgeir Esig Sørensen høsten 2011. Sommeren 2012 flyttet Naturvernforbundet fra kommunale kontorer i Sandvigå 24 til Mostun i Henrik Ibsensgate 59. I desember samme år søkte vi og fylkesmannen i Rogaland om statlig autorisasjon av Mostun som nasjonalt besøksenter for våtmark. Søknaden ble innvilget og inkluderte samarbeid med Jæren friluftsråd og deres to anlegg på Kvasheim og Orre.

2013:

Staben ble økt fra 0,5 årsverk til to årsverk. Biolog Torild Hasle ble ansatt som første naturveileder i Jæren våtmarkssenter og daglig leder Erik Thoring gikk fra 50 til 100 prosent stilling.

2015

Dette året ga Inge Steenslands Stiftelse ved leder Kjell Ursin Smith tilsagn om 3,5 millioner kroner i gave til bygging av et nytt forsamlings -og utstillingslokale.

2016

I august ble Inge Steenslands Hus offisielt innviet av fylkesmann Magnhild Meltveit Kleppa. Samme år endret Jæren våtmarkssenter navn til Besøksenter våtmark Jæren (BVJ) med ny nasjonal logo.

2017

BVJ ble skilt ut som egen forening med et styre bestående av representanter fra fylkesmannen i Rogaland (styreleder), Jæren Friluftsråd og Naturvernforbundet i Rogaland.

2018

Naturvernforbundet inngår en samarbeidsavtale med Stavanger kommune om drift og utvikling av Mostun natursenter som utløser kr 300 000 i årlig støtte.

2020

17. juni 2020 bevilger Utvalg for miljø og utbygging 10 millioner kroner til totalreovering av Mostun. Byggestart er planlagt i februar 2021 med ferdigstillelse i juni samme år.

Ansatte i Naturvernforbundet 2013 – 2020

Erik Thoring, daglig leder NiR, 2001-
Laila Fossan, regnskap- og personalmedarbeider, 2017-
Sissel Norheim, prosjektleder og rådgiver, 2018-
Anne- Mette G. Olaussen, publikumsansvarlig, 2019-
Sigrid Tveitnes, naturveileder, 2020-

Tidligere ansatte:

Toril Hasle, naturveileder, 2013
Cecilie Notø, naturveileder, 2014-2017
Cathrine Tellnes, energirådgiver, 2014-2017
Rakel Alvestad, naturveileder, 2018-2019
Heidi Goa, naturveileder, vikar, 2019
Håkon Fossmark, prosjektleder og rådgiver, 2014-2018

vei. I byggeperioden har vi leid kontorlokale hos Ynglingen. Vi vil gjøre hva vi kan for å opprettholde aktiviteter og tilbud på Mostun i byggeperioden, men vær forberedt på at det kan bli noe reduserte tilbud neste år. Vi vet heller ikke hvordan pandemien vil utvikle seg vinter og vår.

Foto: Ansatte i Naturvernforbundet fant fram flagget 17.juni da det ble klart at politikerne bevilget 10 millioner kroner til renovering av Mostun.

Arrangementer

Den pågående pandemien naturlig nok preget vår drift og arrangementer i året som har gått. Med det gode arbeidet som var gjort i 2019 hadde vi en god plan for 2020 og forventinger om ytterligere økning i besøkstall.

Arrangementene våre har som formål å bidra til naturkunnskap og naturglede for både barn og voksne. Vi bruker sosiale medier for å skape blest om arrangementene og for å tiltrekke oss stadig nye besøkende. Flere besøkende påvirker naturlig nok salget i kaféen.

Året startet godt og planen ble fulgt frem til vi måtte stenge ned i mars. Full nedstenging vart til 28. april.

For første gang valgte vi å holde sommeråpent på Mostun. Med tilskudd fra Stavanger kommune sin satsing «Barnas sommer» utviklet vi konseptet «Sommer ved Mosvatnet og Mosvatnes Mester». Se egen beskrivelse nedenfor.

Høsten ble også krevende med nye restriksjoner. Vi har etter beste evne bestrebet oss på å gi et så godt tilbud som mulig innenfor de rammene som gjelder. Aktivitetstilbud til barn og barnefamilier på søndagene har vært utendørs og i stor grad selvstyrt. Til arrangementer innendørs, som bl.a. Natur på torsdag og strikkekaféer, samt utendørs arrangement som morgenkråketur har vi hatt forhåndspåmelding og begrenset antall deltagere. Oppslutningen om arrangementene har variert i takt med smittesituasjonen.

Oppsummert har vi i 2020 gjennomført 53 arrangementer mot 110 i 2019. BVJ arrangementer på Mostun er inkludert og det samme gjelder foredragsserien Natur på torsdag. Det har vært 22 arrangementer utenfor Mostun. Tallet for 2019 var 41. Det gjelder foredrag, strandrydding og dugnader på Marøy, informasjonsmøter om solenergi og konferansen Broen til Framtiden.

Natur på torsdag hadde seks gjennomførte og fire avlyste arrangementer i 2020. Foredragsserien var støttet med 30 000 kroner fra Stavanger kommune. Det ble utgitt to programhefter der utgiftene ble dekket med annonser. Totalt antall deltakerantall var 175 som betyr et snitt på 29 deltagere. Tallet i 2019 var 56.

Av planlagte arrangementer har vi på grunn av Covid-19 avlyst 23 arrangementer på Mostun og 7 utenfor Mostun.

Store arrangementer som klesbyttedager, den store familiedagen og julemarked, som i 2019 trakk 1650 besøkende ble naturlig nok ikke arrangert i år.

Av arrangementene som ble gjennomført var det mest besøkte Verdens våtmarksdag med 250 besøkende. 75 personer fikk med seg Natur på torsdag foredraget med Arne Nævra i februar. Begge

disse arrangementene ble gjennomført før nedstengingen.

Sum deltakere arrangement: 6346 som er 3678 færre enn 2019. I tillegg til arrangementer er det også annen bruk av Mostun – utleie og medlemsmøter for NOF og NBF. Den samlede bruken av Mostun, inklusive arrangementer var i 2020 på 9215 personer. Tallet i 2019 var 11 320 personer.

Da er ikke Sommer ved Mosvatnet inkludert.

Foto: Morgenkråketurene med Øyvind Gjerde ble gjennomført med begrenset deltakertall.

Foto: Sissel Norheim

Fakta

	2020	2019	Endring
Antall arrangementer på Mostun	53	110	-57
Antall avlyste arrangementer på Mostun	23		
Antall arrangementer utenfor Mostun	22	41	-19
Antall avlyste arrangementer utenfor Mostun	7		
Natur på torsdag foredrag	6	9	-3
Avlyste Natur på torsdag foredrag	4		
Antall deltagere Natur på torsdag	175	504	-329
Snitt antall deltagere Natur på torsdag	29	56	-27
Antall besøkende på arr. Mostun	6 346	10 024	-3678
Samlet bruk av Mostun (arrangementer, medlemsmøter og utleie)	9215	11320	-2105

Sommer ved Mosvatnet

Mange familier måtte tilbringe ferien hjemme og med tilskuddet fra Stavanger kommune sin satsing «Barnas sommer» ønsket vi å bidra til å gi barn og unge gode opplevelser i regi av «Sommer ved Mosvatnet og Mosvatnes Mester». Målgruppen var barn mellom 7 og 12 år i følge med foresatte.

Vi ønsket at barna skulle bli bedre kjent med det som finnes og kan gjøres ved Mosvatnet. Derfor inviterte vi også med Stavanger Kunstmuseum og Mosvangen camping i opplegget.

Vi laget aktivitetsheftet Sommer ved Mosvatnet med seks ulike utfordringer som kunne gjennomføres gjennom hele skoleferien. De som fullførte alle utfordringen, kunne kalle seg Mosvatnets mester og fikk en medalje for innsatsen. 468 barn og voksne deltok, og vi fikk gode tilbakemeldinger på opplegget som var både kjekt og lærerikt!

I tillegg tilbød vi 4 ulike temakurs til de litt eldre barna fra 10 – 15 år. Dette var 2 timers kurs med tema fugler, fotografering med mobiltelefon, småkryp og fuglekassesnekring.

Kaféen var for første gang åpen hele sommeren, og med 1368 besøkende gir det et snitt på 38 pr. dag. Juli bød på mange våte og kalde dager, så dette er et tall vi er fornøyd med.

Fakta

	2020
Antall åpningsdager	35
Antall åpningstimer	140
Driftsinntekter	Kr. 155 084
Driftsutgifter inkl. lønnsutgifter kaféverter	Kr. 170 287
Resultat	-15 203

Foto: Barnas sommer ved Mosvatnet ble et populært tilbud for hjemmeferierende familier.

Kaféen

Vi startet året med samme åpningstider som i 2019. Torsdager fra kl. 17.00 til 20.00 og søndager fra kl. 11.00 til 16.00. 12. mars ble all drift umiddelbart stengt ned. Publikumsansvarlig ble permittert til 16. april og det ble først satt opp ny vaktplan for kafévertene i mai.

Etter påske lettet myndighetene på restriksjonen. Vi utarbeidet egne smittevernrutiner og åpnet kaféen igjen 28. april. For å ta igjen noe av den tapte omsetningen besluttet vi å holde åpent hver dag fra kl. 11.00 til 14.00. Publikumsansvarlig betjente driften på ukedagene og våre kafé- og aktivitetsverter bemannet på torsdagskvelder og i helgene.

Tilbudet ble godt mottatt av kaffetørste turgåere rundt Mosvatnet, som frem til juni ikke hadde andre alternativ. Dette bidro til at mange nye oppdaget Mostun natursenter blant annet to store turgrupper som gikk rundt Mosvatnet på onsdager.

Etter at Sommer ved Mosvatnet ble avsluttet 16. august fortsatte vi å holde åpnet på onsdager fra 11.00 – 14.00 i tillegg til vanlig torsdags- og søndagsåpent.

Utvidet åpning på dagtid i desember 2019 var vellykket. Mange ønsket å kjøpe julegaver og hente forhåndsbestilte juletrær. Dette ville vi gjenta, men hadde kun kapasitet til en ekstra åpningsdag og det ble mandag fra 11.00 til 13.30. I tillegg lanserte vi en «bestill og hent» ordning på vår nettside før jul slik at man enkelt kunne bestille bøker, plakater, bordbrikker mm på nett og komme inn og hente dette til avtalte tider. Mange benyttet seg av denne løsningen og denne skal vi beholde og videreutvikle. Totalt sett økte julegavesalget i 2020.

Alt i alt kom vi godt ut av dette spesielle året. Brutto omsetning ble noe lavere enn i 2019, men vi endte likevel opp med et bedre resultat.

Fakta

	2020	2019	Endring
Åpningsdager	129	103	+ 26
Åpnings timer	451	382	+69
Driftsinntekter	Kr. 382 606	Kr. 346 923	+ 35.683
Driftsutgifter inkl. lønnsutgifter kaféverter	Kr. 329.054	Kr. 298.921	+ 30.133
Resultat	Kr. 53.552	Kr. 48.002	+ 5.550

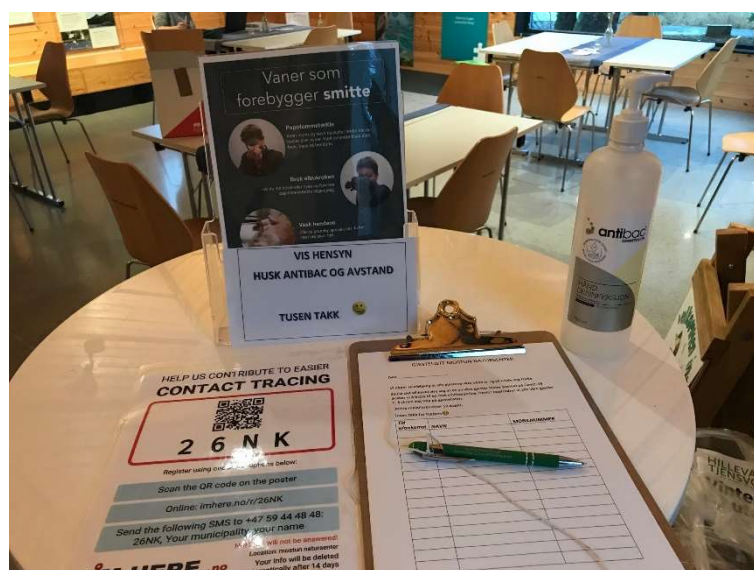

Foto:
Kafeen ble åpnet i tråd med smittevernkravene. Det førte til økt omsetning i 2020.

Utleie og Inge Steenslands Hus

Inge Steenslands Hus har etablert seg som et etterspurt lokale for leie til bryllup, konfirmasjoner, minnestund og bursdager, men også for seminarer og kurs. Utleieinntektene har økt hvert år siden utleievirksomheten startet for alvor i 2017. I 2019 var leieinntektene på kr. 276.850, en økning på litt i underkant av kr. 60.000 fra 2018.

Vi hadde godt med bestillinger ved inngangen til 2020 og fikk en svært god start med 16 utleier i januar og februar. Etter 12. mars ble det et ras av avbestillinger. Konfirmasjoner i april og mai ble utsatt til høsten, og det ble full stopp på nye bestillinger.

Smittevernrestriksjonene og begrensninger på antall personer som kunne være tilstede i leid lokale preget utleien resten av 2020. I en kort periode i sommer med lite smitte, fikk vi leid ut til noen minnestunder. De reserverte konfirmasjonene, selskaper og møter i september og oktober ble gjennomført innenfor de anbefalte rammene. I desember, med en begrensning på maksimum 20 deltagere, fikk vi leid ut til 4 juleselskaper.

Til tross for et svært krevende år fikk vi i 2020 utleieinntekter på kr. 273.500. Omtrent som i 2019 og det må vi si oss svært godt fornøyd med. I tillegg fikk vi kr. 49.980 i kompensasjon for tapte inntekter (avbestillinger) fra Lotteritilsynet.

Inntektene fra utleie dekker alle driftsutgiftene (strøm, forsikring, renhold, ventilasjon etc.) og timene som blir brukt til administrasjon av utleie.

Det er ikke registrert alvorlige feil ved bygget eller ekstraordinære vedlikeholdskostnader. Det er foreløpig ikke avklart om den ubehandla kledningen bør impregneres eller ei.

Fakta

	2020	2019	Endring
Antall utleier (private/firma)	42	40	+ 2
Antall avlyste/utsatte utleier pga Covid -19	10		
Leieinntekter	Kr 273 500	Kr. 276 850	-3 350
Kompensasjon Lotteritilsynet, 70 %	Kr 49 980		

Frivillige

Frivilliges innsats tilsvarer anslagsvis et sted mellom ett og to årsverk når vi summerer innsatsen fra dugnadsgrupper samt tillitsvalgte i fylkeslaget, lokallag og frivillige ressurspersoner. I tillegg til fylkeslagets egne frivillige har det deltatt flere frivillige på arrangementer vi har hatt sammen med andre organisasjoner.

Fylkeslaget har to dugnadsgrupper, med betydelig overlapp. Det er frivillige knytta til Mostun – kafé og arrangementer, og det andre er skjøtselsgruppa i Naturvernforbundet Nord Jæren. Sistnevnte ble opprettet rundt år 2000 og har hatt en kontinuerlig drift med et sted mellom 10 og 20 aktive.

Nyrekruttering er fortsatt en utfordring som vi vil fortsette jobbe målrettet mot i 2020.

Besøkssenter våtmark Jæren

Besøkssenter våtmark Jæren (BVJ) ble opprettet i desember 2012 og er inne i sin andre autorisasjonsperiode som gjelder fram til og med 2021. Naturvernforbundet har driftsansvaret for BVJ i perioden. 2018 var BVJ's første driftsår som egen organisasjon registrert i Brønnøysund og med eget styre og årsmøte. Styret i 2020 bestod av Per Kr. Austbø (styreleder) fra Statsforvalteren i Rogaland, Øystein Dahle, Jæren friluftsråd og Erik Thoring, Naturvernforbundet i Rogaland.

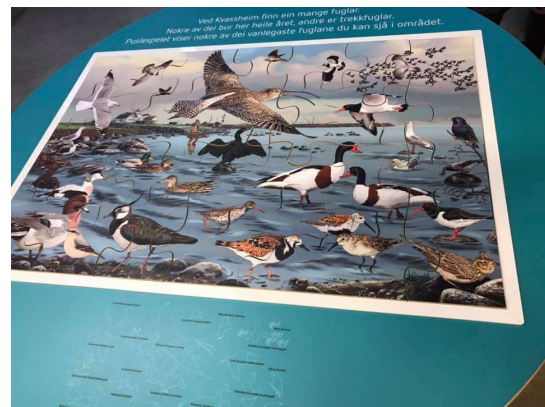
BVJ har ansvaret for drift av våtmarksutstillingene på Kvasseheim, Orre og Mostun samt undervisning og arrangementer som blir avtalt i virksomhetsplanen. Målene for totalt antall underviste elever og avtalte arrangementer ble oppfylt i 2020.

Naturvernforbundet har arbeidsgiveransvaret for ansatte i BVJ. Heidi Goa gikk inn i et ettårig vikariat som naturveileder for Rakel Alvestad 1. februar 2019. I juni 2019 sa Rakel Alvestad opp jobben, og Sigrid Tveitnes ble ansatt som ny naturveileder i fast stilling. Sigrid Tveitnes begynte sitt ansettelsesforhold 1. januar 2020.

Heidi Goa var med i overgangsfasen og avsluttet sitt vikariat 1. februar 2020. Laila Fossan er ansatt i 10 % stilling som regnskapsfører for BVJ.

I tillegg til ulike aktiviteter jobber BVJ for å gjøre utstillingene på samtlige delsentre mer taktile og barnevennlige. Mostun-utstillingen fikk i 2020 to vegghengte puslespill som viser fuglelivet rundt Mosvatnet. På Kvasseheim har vi produsert et tilsvarende liggende puslespill over fuglelivet i Kvasseimbukta som kommer på plass i starten av 2021. Jæren friluftsråds utstilling om marin forsøpling åpnet i september 2020 på Kvasseheim. Det jobbes nå med å knytte denne og BVJs våtmarksutstilling tettere sammen, ved å endre innholdet i en gallerivegg.

BVJs to digitale databaser som kan utforskes i utstillingen på Mostun natursenter og Friluftsfyret Kvasseheim er i slutfasen med å bli overført til nytt format. Prosjektet ferdigstilles i 2021.

Undervisning

Fra toppåret i 2016 har antallet underviste elever hatt en jevn nedgang. Det har i en viss grad sammenheng med omorganiseringen av BVJ der det brukes større ressurser og tid på undervisning på Orre og Kvasseheim. Etterspørselen etter fagrelevant uteundervisning var og er fortsatt stor etter den første nasjonale nedstengingen som smitteverntiltak. Likevel er undervisningstallene på Mostun i 2020 preget av pandemien. Hovedgrunnen til dette er at undervisningen har måttet foregå i mindre grupper/kohorter sammenlignet med tidligere år. I tillegg til naturveileder Heidi Goa og Sigrid Tveitnes har Øyvind Gjerde fra FN-sambandet gjennomført et stort antall undervisningsøkter om kråketrekket og vårfugler ved Mosvatnet. Åshild Nordahl ble innleid til å gjennomføre vårfugl og fuglekassesnekring ved Kvasseheim fyr for BVJ.

	Mostun - NiR og BVJ	Orre og Kvasseheim -BVJ
2017	1608 elever	366 elever
2018	1581 elever	358 elever
2019	1501 elever	503 elever
2020	972 elever	750 elever
Sum	5 662 elever	1977 elever

I 2020 ble det til sammen undervist 1722 elever mot 2004 elever i 2019.

I tillegg til undervisning på Mostun, Orre og Kvasseheim har det blitt gjennomført nærområde -undervisning for 63 barnehagebarn ved Vannassen, da smittevernrestriksjoner hindret dem i å reise kollektivt til Mostun.

For flere detaljer vises det til vedtatt årsrapport for BVJ i 2020.